

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
OK2.1 «Реабілітаційна психологія»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський рівень), денна форма
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність (*спеціалізація*): 053 Психологія
Освітня програма: Реабілітаційна психологія

Львів 2023

РОЗРОБНИКИ

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
д. психол. н., професор

(підпис) (Роксолана СІРКО)
(ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
д. психол. н., професор

(підпис) (Роксолана СІРКО)
(ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми
Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
д. психол. н., професор

(підпис) (Роксолана СІРКО)
(ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
к .пед. н.

(підпис) (Ірина БАБІЙ)
(ім'я, прізвище)
«01» вересня 2023р

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки протокол від «01» вересня 2023 №1

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Реабілітаційна психологія
Статус дисципліни	Нормативна
Рік навчання, семестр	1-й рік (1 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Сірко Роксолана Іванівна, д.псих.н., професор, начальник кафедри практичної психології та педагогіки
Контактний телефон	+380671726046
Електронна пошта	r.sirko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3393
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Дисципліна «Реабілітаційна психологія» є практично орієнтованою обов'язковою навчальною дисципліною в ОП «Реабілітаційна психологія». Це інтегративна дисципліна, що базується на наукових дослідженнях загальної, соціальної, клінічної, вікової, педагогічної галузей психології, а також психології екстремальних ситуацій, реабілітаційної медицини, психології девіантної поведінки тощо. Дисципліна забезпечує розуміння необхідності надання психологічної допомоги різним верствам населення, зокрема особам, що пережили екстремальні, надзвичайні ситуації та психотравмивні події; особам із прогнозованою та наявною інвалідністю; особам із психічними порушеннями та девіантною поведінкою тощо.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні аспекти процесу відновлення та розвитку порушених функцій внаслідок внутрішніх чи зовнішніх чинників на індивідуально-психологічному, особистісному й соціально-психологічному рівнях. Основний результат, якого мають досягти здобувачі вищої освіти під час вивчення цієї навчальної дисципліни – формування у майбутніх практичних психологів уявлення про принципи реабілітаційної психології, ознайомлення з методами психологічної реабілітації та здатність використовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Навчальна дисципліна «Реабілітаційна психологія» вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Травмотерапія», «Психологічний супровід та реадптація військовослужбовців», «Основи соціальної реабілітації», «Гештальт-терапія», «Психологічне консультування на кризових лініях» що сприяє створенню цілісного та несуперечливого уявлення про зміст професійної діяльності психолога, предмет

психології як науки та її завдання як практичної діяльності.

Набуття вищої освіти під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркового компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання освітньо-кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання курсу

Мета полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти із основними поняттями, принципами реабілітаційної психології, психологічною реабілітацією осіб з різними видами травматизації.

Завдання

- Знайомство здобувачів з теорією і історією створення напрямку реабілітаційної психології, методологічні основи цього методу;
- Вивчення основ надання психологічної допомоги в рамках реабілітаційної психології;
- Знайомство з основними методами реабілітаційної психології;
- Вивчення діагностичного інструментарію реабілітаційної психології;
- Формування практичних навичок реабілітаційної роботи з різними цільовими групами.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

загальних (ЗК):

- ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальних/фахових (СК/ФК):

- ФК05 Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- ФК06 Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в монотерапії та мультидисциплінарних командах
- ФК07 Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- ФК08 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- ФК09 Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- ФК10 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, організовувати та надавати екстрену психологічну допомогу (індивідуальну та групову) постраждалим, здійснювати посттравматичну реабілітацію та реадaptaцію фахівців.
- ФК11 Здатність створювати, організовувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, лікування, та реабілітації

- ФК12 Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.
- ФК13 Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в екстремальних і кризових ситуаціях.
- ФК14 Здатність формулювати аргументовані висновки та рекомендації з проблем адаптації та безпеки особистості у ситуаціях професійного ризику
- ФК15 Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності, до застосування навичок самодопомоги.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПН01 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно - важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПН04 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПН05 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПН07 Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- ПН08 Оцінювати ступінь складності завдань у повсякденних, особливих та екстремальних умовах діяльності, приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПН11 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПН13 Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на особистість, керувати людськими ресурсами, робочими процесами та поведінкою фахівців у складних і екстремальних професійних ситуаціях.
- ПН14 Надавати екстрену психологічну допомогу особистості з гострими стресовими реакціями.
- ПН15 Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості, здійснювати посттравматичну реабілітацію.
- ПН17 Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у реабілітаційних закладах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- Основи теорії і практики реабілітаційної психології, включаючи основні концепції, підходи і методи.
- Принципи і етапи реабілітаційного процесу, специфіку роботи з різними категоріями пацієнтів (особи з фізичними, психічними, когнітивними порушеннями).
- Психологічні та соціальні аспекти процесу реабілітації, включаючи вплив соціального середовища на відновлення функцій.
- Психологічні методи і техніки, що застосовуються в реабілітації, такі як когнітивно-поведінкова терапія, психотерапія, тренінги і т.д.

- Законодавчі і етичні норми, що регулюють практику реабілітаційної психології.

вміти:

- Оцінювати психологічний стан пацієнтів, встановлювати їх потреби і визначати можливі проблеми, що потребують реабілітації.
- Розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові реабілітаційні програми, враховуючи специфіку потреб кожного пацієнта.
- Застосовувати різні психологічні методи і техніки для сприяння процесу відновлення, корекції поведінки та розвитку навичок.
- Проводити психологічні консультації та підтримку для пацієнтів і їхніх родин, допомагаючи їм адаптуватися до нових умов життя.
- Співпрацювати з іншими фахівцями (медиками, соціальними працівниками, педагогами) для забезпечення комплексного підходу до реабілітації.
- Аналізувати ефективність проведених реабілітаційних заходів та коригувати стратегії відповідно до отриманих результатів.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення курсу є базові знання психології, а саме розуміння основних психологічних теорій і підходів, знання основних термінів та понять. Розуміння впливу соціальних факторів на індивідуальну поведінку і психологічний стан, таких як соціальна підтримка, стрес і адаптація. Розвинені навички активного слухання і емпатії. Розуміння основ етики у психологічній практиці, конфіденційність та професійні стандарти. Знання основ методології наукових досліджень для розуміння і застосування доказових підходів у практиці реабілітації.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного змістовного модуля, який є логічно завершеними, відносно самостійним, цілісною частиною, засвоєння якої передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 4-6 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	4 кредити / 120 академічних годин, з яких: лекцій 16 годин, семінарських 16 годин, самостійної роботи 88 годин.
Форми навчання	лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

6. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Практичні двома	Самостійна робота
1 семестр						
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти реабілітаційної психології</u>						
Тема 1.1. Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій	12	2	2	-	-	11
Тема 1.2. Світовий досвід психологічної реабілітаційної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій	12	2	2	-	-	11
Тема 1.3. Принципи проведення психологічної реабілітації постраждалим внаслідок психотравмівних ситуацій	12	2	2	-	-	11
Тема 1.4. Інструменти психологічної діагностики у процесі реабілітації	12	2	2	-	-	11
<u>Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з різними видами травматизації</u>						
Тема 2.1. Психологічна реабілітація під час горювання через втрату близьких	13	2	2	-	-	9
Тема 2.2. Психологічна реабілітація внутрішньо переміщених осіб	13	2	2	-	-	9
Тема 2.3. Психологічна реабілітація ветеранів війни та учасників бойових дій	11	1	1	-	-	9
Тема 2.4. Соціально-психологічна реабілітація осіб, що пережили полон та тортури	12	1	1	-	-	10
Тема 2.5. Психологічна реабілітація родин ветеранів	11	1	1	-	-	9
Тема 2.6. Психологічна реабілітація дітей із психічною травмою	12	1	1	-	-	10
Усього годин	120	16	16	-	-	88

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Темі лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти реабілітаційної психології</u>		

1.1	Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій	2
1.2	Світовий досвід психологічної реабілітаційної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій	2
1.3	Принципи проведення психологічної реабілітації постраждалим внаслідок психотравмівних ситуацій	2
1.4	Інструменти психологічної діагностики у процесі реабілітації	2
Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з різними видами травматизації		
2.1	Психологічна реабілітація під час горювання через втрату близьких	2
2.2	Психологічна реабілітація внутрішньо переміщених осіб	2
2.3	Психологічна реабілітація ветеранів війни та учасників бойових дій	1
2.4	Соціально-психологічна реабілітація осіб, що пережили полон та тортури	1
2.5	Психологічна реабілітація родин ветеранів	1
2.6	Психологічна реабілітація дітей із психічною травмою	1
	Разом	16

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти реабілітаційної психології

Тема 1.1. Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій

Реабілітаційна психологія: мета, завдання, зв'язок з іншими дисциплінами. Організаційний аспект реабілітаційної психології. Історія становлення реабілітації, сучасні аспекти реабілітації. Види реабілітації. Рівні реабілітації, фази, варіанти, етапи реабілітації. Індивідуальна програма реабілітації.

Тема 1.2. Світовий досвід психологічної реабілітаційної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій

Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій. Профілактика стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій. Американський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни. Психологічна допомога родинам військовослужбовців і ветеранів війни.

Тема 1.3. Принципи проведення психологічної реабілітації постраждалим внаслідок психотравмівних ситуацій

Керівні принципи реабілітації з психічного здоров'я та соціально-психологічної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Рівні підтримки психічного здоров'я постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Загальні принципи психологічної реабілітації постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.

Тема 1.4. Інструменти психологічної діагностики у процесі реабілітації

Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію. Особливості посткризової психологічної діагностики

дітей. Короткі характеристики психодіагностичних методик

Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з різними видами травматизації

Тема 2.1. Психологічна реабілітація під час горювання через втрату близьких
Горе як природна реакція на втрату. Особливості процесу горювання. Психологічна допомога у випадку важкої втрати. Особливості дитячого горювання. Кризи життєвих втрат.

Тема 2.2. Психологічна реабілітація внутрішньо переміщених осіб
Специфіка потреб внутрішньо переміщених осіб. Особливості психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам. Методи та техніки психологічної допомоги у роботі з внутрішньо переміщеними особами

Тема 2.3. Психологічна реабілітація ветеранів війни та учасників бойових дій
Особливості психологічної допомоги ветеранам війни. Духовно-психологічна реабілітація ветеранів війни. Психологічна допомога ветеранам із проблемами залежності від психоактивних речовин

Тема 2.4. Соціально-психологічна реабілітація осіб, що пережили полон та тортури

Міжнародні стандарти соціально-психологічної реабілітації військовополонених, що пережили полон та тортури. Організація соціально-психологічної реабілітації полоненим та жертвам тортур в Україні. Особливості психологічної допомоги людям, що пережили полон та тортури. Психотерапія та реабілітація людей з інвалідністю (симптоми хронічного болю, наслідки ампутації та каліцтва).

Тема 2.5. Психологічна реабілітація родин ветеранів
Специфіка психологічної адаптації учасника бойових дій до родинного життя. Психологічна допомога дружинам ветеранів війни. Особливості психологічної реабілітації родин ветеранів війни.

Тема 2.6. Психологічна реабілітація дітей із психічною травмою
Особливості переживання травмивного досвіду дитиною. Методи психологічної допомоги дітям із травмивним досвідом.

8. Теми практичних, семінарських та лабораторних занять

8.1. Теми практичних занять

Семінарські заняття не передбачені

8.2. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти реабілітаційної психології</u>		
1.1	Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій	2
1.2	Світовий досвід психологічної реабілітаційної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмивних ситуацій	2
1.3	Принципи проведення психологічної реабілітації постраждалим внаслідок психотравмивних ситуацій	2

1.4	Інструменти психологічної діагностики у процесі реабілітації	2
<u>Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з різними видами травматизації</u>		
2.1	Психологічна реабілітація під час горювання через втрату близьких	2
2.2	Психологічна реабілітація внутрішньо переміщених осіб	2
2.3	Психологічна реабілітація ветеранів війни та учасників бойових дій	1
2.4	Соціально-психологічна реабілітація осіб, що пережили полон та тортури	1
2.5	Психологічна реабілітація родин ветеранів	1
2.6	Психологічна реабілітація дітей із психічною травмою	1
	Разом	16

8.3. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

9. Завдання для самостійного опрацювання

№	Назва теми/види завдань	Кількість годин
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти реабілітаційної психології</u>		
1.1	Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій. Вивчення лекційного матеріалу курсу. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	11
1.2	Світовий досвід психологічної реабілітаційної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	11
1.3	Принципи проведення психологічної реабілітації постраждалим внаслідок психотравмівних ситуацій. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	11
1.4	Інструменти психологічної діагностики у процесі реабілітації. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	11
<u>Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з різними видами травматизації</u>		
2.1	Психологічна реабілітація під час горювання через втрату близьких. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	9

2.2	Психологічна реабілітація внутрішньо переміщених осіб. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	9
2.3	Психологічна реабілітація ветеранів війни та учасників бойових дій. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	9
2.4	Соціально-психологічна реабілітація осіб, що пережили полон та тортури. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	10
2.5	Психологічна реабілітація родин ветеранів. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	9
2.6	Психологічна реабілітація дітей із психічною травмою. Вивчення лекційного матеріалу курсу та питання для самостійного опрацювання.	10
Індивідуальні завдання (за бажанням) у вигляді есе		
1	Тематика індивідуальних завдань: 1. Особливості психологічної реабілітації дітей, які зазнали сексуального насильства. 2. Модель психологічної реабілітації при ПТСР 3. Функціонування соціальних груп за принципом «рівний-рівному» в Україні 4. Реабілітаційні технології відновлення психологічного здоров'я 5. Метод флоатінга у сучасній психологічній реабілітації 6. Сучасні види реабілітації для постраждалих від війни та ветеранів ЗСУ 7. Психологічна декомпресія військовослужбовців	
	Разом	88

Есе виконуються в рукописному вигляді обсягом 5–7 сторінок за темою, яка обирається з поданого нижче переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем. Перевірку виконання есе проводить викладач наприкінці курсу.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Вимоги до особистості реабілітаційного психолога
2. Цільові групи для психологічної реабілітації
3. Методи реабілітації
4. Побудова реабілітаційної програми
5. Мотиваційний аспект у реабілітації
6. Невідкладна психологічна допомога та реабілітація. Подолання наслідків психотравми
7. Стадії відновлення в реабілітації
8. Стадії реабілітаційного процесу.
9. Характеристика стадій відновлення.
10. Критерії подолання травми за Мері Гарвей.
11. Психологічна реабілітація психічних хворих
12. Психологічна реабілітація соматичних хворих

13. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях
14. Психологічна реабілітація девіантних дітей та підлітків
15. Реабілітація при різних видах залежностей.
16. Реабілітація осіб похилого віку.
17. Реабілітація при сексуальних розладах.
18. Психологічна реабілітація при неврозах

10. Методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf.

Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), практичні заняття з поточним контролем, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями з поточним контролем у вигляді тестування). Передбачено виконання індивідуальних завдань – есе на актуальні психологічні теми.

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);
- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);
- практичні методи (вправи; підготовка презентацій; елементи практичних завдань; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання психологічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час практичних);
- письмового контролю (тестування, виконання індивідуального завдання – есе-рефлексія);
- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей однокласників і самоаналіз);
- оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура практичного заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, практичне виконання вправ, обговорення труднощів під час виконання вправ, дискусії,

підведення підсумків.

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (створене на базі системи електронного навчання Moodle), інтерактивна дошка, кабінет психологічного розвантаження та посттравматичної реабілітації, соціальні мережі, освітня платформа Prometheus.

12. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на практичних заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 30 балів**) урахуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на практичному занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на практичних заняттях протягом семестру можна отримати до 15 балів.
самостійна робота	Проходження курсу на платформі Prometheus з отриманням сертифікату на вибір – «Перша психологічна допомога», «Травматичний досвід і ПТСР: інструментарій для психотерапевта» - 10 балів.

індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе. Перелік тем подано в електронному курсі «Віртуального університету». Виконання есе оцінюється до 5 балів
Критерії поточного контролю	
Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на практичні заняття) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):	
– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, містить суттєві помилки наукового та методичного характеру	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципіві, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%
– у виконанні завдання виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплено сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%
Виконання есе оцінюється за якістю таких його компонентів:	
1) відповідність змісту темі – 0–1 бали;	
2) структурна повнота та логічність викладу – 0–1 бала;	
3) аргументованість висновків – 1 бал;	
4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–1 бала;	
5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.	

Підсумковий контроль
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.
До екзамену допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).
Екзамен (максимально 70 балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».

Критерії підсумкового контролю

Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:

– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповідає на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки; правильно відповідає на окремі додаткові питання	1–7 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповідає на менше половини додаткових питань	8–12 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповідає на половину додаткових питань	13–19 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповідає на більшість додаткових питань	20–29 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповідає на всі додаткові питання	30–35 балів

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 30 балів) і підсумкового (max 70 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–81) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; виявляє активність у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 71–80) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (E, 61–70) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FX, 36–60 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індивідуально виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індивідуально або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє навчальним матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

13. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання практичних занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні практичних питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на працювання інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової,

творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

– не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;

– не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

– дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;

– виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями

– дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;

– не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;

– не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;

– користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;

– прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;

– дотримуйтесь норм культури мовлення;

– демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених практичних занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють Perezдачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі

перездачі екзамену.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія : посібник [для студ. Вищ. Навч. Закл.] Полтава : АСМІ, 2010. 240 с.
2. Бріер Д., Скот К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
3. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.
4. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО : посібник для ведучих груп. – Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
5. Горностай П. П. Колективна травма та групова ідентичність. – Психологічні перспективи. Спеціальний випуск: Актуальні проблеми психології малих, середніх та великих груп. – Т. 2. Проблема цілісності суспільства, групи та особистості. Київ, 2012. С. 89–95.
6. Гридковець Л. М. Реабілітаційна психологія. Київ : Кібіт, 2015. 42 с.
7. Гридковець Л. М. Світ життєвих криз людини як дитини своєї сім'ї, свого роду та народу: монографія. Львів : Скриня, 2016. 380 с.
8. Гридковець Л. М., Вашека Т. В. Психологічне консультування: посібник /за ред. Гридковець Л. М. Київ : Літера, 2015. 207 с.
9. Дитяча та юнацька психотерапія. Теорія і практика в сучасних наукових дослідженнях /за заг. Редакцією Г. Католик [колективна монографія]. Львів : Астролябія, 2012. 312 с.
10. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах : методичні рекомендації. Київ ; Харків : ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», 2014.
11. Дуб В. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / Віра Дуб. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.
12. Єгорова О.Б. Реабілітаційна психологія: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія. – Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2018. 132 с.
13. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
14. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
15. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
16. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
17. Титаренко Т. М. Технології відновлення психологічного здоров'я особистості в умовах війни: комплексний підхід / Т. М. Титаренко // Наукові студії із

соціальної та політичної психології. 2019. Вип. 43. С. 54-62.

18. Тохтамиш О.М. Реабілітаційна психологія. Навчально-методичний посібник. - Вінниця: ТОВ Віндрук. 2004. 102 с.
19. Сафін Олександр, Беспалько Андрій. Психологічна декомпресія як система первинного відновлення копінг-ресурсів військовослужбовців, що брали участь у бойових діях // Проблеми екстремальної та кризової психології. 2021. № 1(1). С. 44-58.

12.2. Додаткова:

20. Дитяча та юнацька психотерапія. Теорія і практика в сучасних наукових дослідженнях / за загальною редакцією Г. Католик. Львів : Асролябія, 2012. 312 с.
21. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах: Методичні рекомендації. Київ-Харків : ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», 2014.
22. Довідник учителя початкової школи: допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту / Н. В. Пророк, О. В. Бурлака, Svetlana Goncharenko (USA), Л. О. Кондратенко, Л. М. Манилова, Л. Г. Царенко, О. Ю. Чекстере // за ред. Н. В. Пророк. Слов'янськ : ПП «Канцлер», 2016. 108 с.
23. Допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту: довідник вихователя дошкільного навчального закладу / Н. В. Пророк, С. А. Гончаренко та ін. / за ред. Н. В. Пророк. Слов'янськ : ПП «Канцлер», 2015. 84 с.
24. Єремівська Л. М. Види ігор з дітьми на заняттях пісочної терапії. URL static.klasnaosinka.com.ua/uploads/editor/3736/327828/...41/.../piskoterapiya.docx
25. Журавльова Н. Ю. Особливості психологічної допомоги сім'ям демобілізованих військовослужбовців // Актуальні проблеми психології. Т. 3. Консультативна психологія і психотерапія. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. Київ : Логос, 2015. С. 76–84.
26. Журавльова Н. Ю., Гурлева Т. С. Діалог як фактор формування психотерапевтичних стосунків з дружинами демобілізованих військовослужбовців // Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний вимір психології та педагогіки», 26–27 травня 2017 р. Львів, 2017. С. 151–153.
27. Лист Національної поліції від 23 вересня 2019 року № 10858/09/12-2019 «Про направлення методичних порад щодо профілактики суїцидів в органах, підрозділах Національної поліції України».
28. Лист Національної поліції від 26 квітня 2019 року № 3464/09/12-2019 «Про організацію психологічної та медико-психологічної реабілітації», з додатками, включаючи «Алгоритм організації в Національній поліції заходів психологічної та медико-психологічної реабілітації поліцейських – учасників АТО/ООС».
29. Наказ Міністерства у справах ветеранів України від 14 січня 2022 року № 5 «Про встановлення на 2022 рік граничної вартості послуг із психологічної реабілітації постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб».
30. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09 березня 2021 року № 179 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній

- прикордонній службі України», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 квітня 2021 року за № 533/36155,
31. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 липня 2017 року № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 листопада 2017 року за № 1390/31258.
 32. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 757 «Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда».
 33. Розпорядження Кабінету міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року».

12.3. Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Курс «Реабілітаційна психологія» URL: <https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3393>
3. Александров Д. О. Характер і види екстремальних ситуацій. Психологічний вплив екстремальних ситуацій на особистість працівника правоохоронних органів. URL: westudents.com.ua/.../81623-1-harakter-vidi-ekstremalnih-situatsiy-psihologichnyi-vpli...
4. Безпека життєдіяльності людини. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. URL: westudents.com.ua/glavy/2641-nadzvichayn-situats-vonnogo-harakteru.html
5. Гоцуляк Н.Є. Психологічна травма: аналіз та шляхи її подолання. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?
6. Інклюзивне суспільство в Україні. Довідник практичних рекомендацій. URL: <https://mva.gov.ua/ua/veteranam/likuvannya-ta-reabilitaciya/psykholohichna-reabilitatsiya-dlya-veteraniv>
7. Психологічна реабілітація: поняття, отримувачі послуг, підстави та порядок отримання. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/psixologicne-zabezpecennia-pracivnikiv-covv-npu-dpsu-dsns-dms-ngu-ta-cleniv-yix-simei/psixologicna-reabilitaciia-poniattia-otrimuvaci-poslug-pidstavi-ta-poriadok-otrimannia>
8. Скок А.Г. Метод флоатінга як напрямок сучасної психологічної реабілітації. <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v7/i47/27.pdf>